

НАТ
ФИЗ

Национална академия за
театрално и филмово изкуство
„Кръстьо Сарафов“

1942 / СОФИЯ, БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Лора Мутишева - НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов”, член на научно жури

по конкурса за ДОЦЕНТ в професионално направление 8.4. „Театрално и филмово изкуство“ и научна специалност „Режисура за драматичен театър“, обнародван в Държавен вестник брой 37 от 2 май 2025 г.

Кандидат: д-р Явор Гърдев

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България /ППЗРАСРБ/, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“.

Запознаването с представените от д-р Явор Гърдев документи – автобиография, описание на преподавателската дейност и авторска справка за приносите – показва, че кандидатът напълно отговаря на изискванията, заложи в Закона за развитието на академичния състав и свързаните с него правилници. По справките по Приложение 2 и по данните на НАЦИД става ясно, че при минимално изискване от 430 точки за практики, той постига 500. Това е доказателство за значимия обем и качество на професионалната му работа (вж. „Приноси“, стр. 1).

Д-р Явор Гърдев е сред най-ярките творчески фигури в съвременния български театър, съчетаващ творческа мощ, философска дълбочина и академична ангажираност. Режисьор с международна известност, интелектуалец с ярък теоретичен профил и педагог, той носи в себе си профила на съвременния театрален режисьор-изследовател и преподавател, от какъвто Академичната ни има остра нужда.

Режисьор с утвърден международен авторитет, той е поставил над 60 спектакъла в България и в чужбина, работейки както с класически, така и със съвременни драматургични текстове. Сред тях се открояват „Квартет“ (1999),

„Пухеният“ (2004), „Козата, или коя е Силвия?“ (2009), „Хамлет“ (2012), „Чамкория“ (2017), „Опашката“ (2021) и „Венецианският търговец“ (2024). Режисьорският му почерк съчетава визуално-метафоричен език, плътна драматургична структура и внимание към актьорската индивидуалност (вж. „Приноси“, стр. 2).

Естетиката му е характерна с това, че „съчетава визуално-метафоричен език с плътна драматургична структура“, както е отбелязано и в приносовия му текст. Той третира словото като пластично тяло, подчинено на сценичната композиция, и дава на актьорите свобода, която обаче се вписва в строго структурирана режисьорска концепция.

Кинотворчеството му, белязано от дебюта с „Дзифт“ (2008), носи над 15 международни и национални отличия и свидетелства за способността му да пренася сценичната си концептуалност и в други медии.

Научната му и философска работа е не по-малко впечатляваща. След завършена философия в СУ „Св. Климент Охридски“ и режисура в НАТФИЗ, той защитава докторска степен с интердисциплинарна дисертация, която разглежда режисьорската власт през философията на езика, политологията и театралната теория. В приносите си той отбелязва, че целта му е „да предложи нови аналитични инструменти за разбиране на властовите отношения в театралния процес“, и въвежда понятия като „отложена режисьорска власт“, „persona ficta“ и „куиър-суверенитет“.

Над тридесет негови текста са публикувани в рецензирани издания или представени на научни форуми. Сред по-значимите му текстове се открояват „Екстатичният театър“ (1998), „Хамлет – не за отмъщение, а за обесивна ревност“ (2014) и „Gravitas“ (2021).

Преподавателският му опит включва работа в НАТФИЗ и НБУ, водене на майсторски класове и уъркшопове в Полша, Германия, Франция, САЩ и Русия. Особено значима е специализацията му по стипендия „Фулбрайт“ в САЩ, която обогатява методическите му подходи (вж. „Преподавателски опит“, стр. 1–2). В педагогическата си работа той съчетава аналитични семинари и индивидуална работа със студентите, целяща да формира личен артистичен почерк и критическо мислене. Тези качества са от ключово значение за студентите по режисура и актьорско майсторство. В приносите си отбелязва, че преподаването за него е „съвместно пътуване със студентите, в което се търсят не толкова готови решения, колкото нови въпроси“. Това разбиране е в синхрон със съвременните образователни практики и е особено ценно за специалности като „Режисура за драматичен театър“ и „Актьорство за драматичен театър“ – основни за профила на НАТФИЗ.

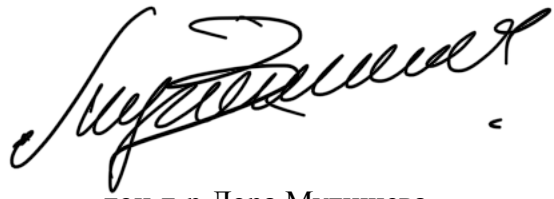
Личните ми впечатления от съвместната работа с д-р Гърдев като членове на изпитна комисия по време на приемните изпити в НАТФИЗ през 2025 г. потвърждават впечатлението за професионалист с висока култура на оценяване и деликатно отношение към кандидатите. През новата учебна година той ще бъде част от преподавателския екип на проф. Пламен Марков в класовете по АДТ и РДТ, което според мен е важен ресурс за Академията.

Вярвам, че присъствието на творци и педагози от ранга на д-р Гърдев е от съществено значение за възстановяване на престижа на професията и вдъхновяване на ново поколение театрални режисьори. Днес, когато броят на желаещите да кандидатстват в режисьорски специалности намалява, е особено важно студентите да виждат пред себе си фигури с безспорен авторитет, международно признание и готовност да споделят своя опит и идеи.

Съчетавайки художествени постижения, активна научна работа и утвърдени педагогически умения, кандидатурата на д-р Гърдев е напълно аргументирана и подкрепена от убедителни доказателства.

Въз основа на внимателния преглед на представените документи, на професионалната му биография и на личните ми впечатления от съвместната ни работа, давам своето положително становище д-р Явор Гърдев да бъде избран за доцент по професионално направление „Театрално и филмово изкуство“ в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Убедена съм, че назначаването му на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление „Театрално и филмово изкуство“ ще допринесе за развитието на НАТФИЗ като водеща образователна институция в областта на сценичните изкуства.

Дата:
11.08.2025

доц.д-р Лора Мутишева